

เลือด ดอกไม้ไฟ

ฤาแทนหม่นหม้ายจากเอเชียโทเปีย?

- ๑ -

คจะเป็นจุดหมายให้รู้สึกกันไปแล้ว กับเทศกาลงานศิลปะแสดงสดแห่งเอเชียแถบนี้ ในนามของ ASIATOPAI ซึ่งดำเนินการผ่านมาถึงครั้งที่ ๗ ในปีนี้ พร้อมกับพัฒนาตัวเองการจัดงาน และการเติบโตทางวิคิด-การสร้างงาน ขยายองค์ความรู้ที่กว้าง และสร้างเครือข่ายร่วมกันระหว่างกรอบและกรอบที่กันขวางไว้ในก่อนเดิม

ไม่ยากนักเลยที่จะเกิดขึ้นในสังคมที่ยึดมั่นยึดตายของต่อนั้น...จนไม่คิดจะสานรู้หากัน! แน่นนอน...องศาตัวตนอาจจะยึดถือได้ ในแต่ละผู้ ถ้าเขานั้นสร้างบางสิ่งที่มีงั้นในการกระทำทางความคิด เสนอสนองออกมาในแนวทางที่พร้อมยืนยันตัวตน

แต่บางครั้งปฏิเสธไม่ได้เลยว่าเศษส่วนของความคิดที่เป็นองค์ประกอบนั้น เราได้เอามาบางสิ่งอย่างของคนอื่นมาใช้ในบางส่วนของผลงานงานการรังสรรค์ของตัวเอง...บ้างมีใช้หรือ?

งานศิลปะสื่อแสดงสดไม่ใช่ของใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้น แต่มันดำเนินการผ่านร้อนหนาวมากกว่า ๕ ทศวรรษ ผ่านการแสดงจากศิลปินที่สนใจศาสตร์ด้านนี้กันมาตลอด ส่งต่อความ

ออกทางความคิดของตัวเอง เสมือนว่าเรื่อนร่างนั้นเป็นพื้นผิว เป็นสีส้น และเป็นโครงสร้างมวลสาร เลกที่ศิลปะแนวอื่นพยายามนำเสนอออกมา และหลายครั้งมันอาจจะได้ผลที่น่าพอใจมากกว่างานประเภทอื่นด้วยซ้ำ!

ด้วยความที่มันมีลักษณะที่ดูจะแปลกแยกไปจากงานประเภทอื่น การทำงานที่ไร้ขีดจำกัดที่ชัดเจน ยกแก่การตีความของใครหลายคน หลายครั้งจึงเกิดคำถามตามมาถึงคุณค่า หรืออะไรกันแน่ที่แฝงฝังอยู่ในผลงานแบบนี้ ทั้งในฐานะผู้เสพชม และในฐานะของศิลปินที่ทำงาน บางครั้งคำตอบที่ได้ก็กลับกลายเป็นคำถามย้อนกลับมาที่ผู้ส่งสัยนั่นเอง นี่คือการตีความประเภทหนึ่ง...

1st Southeast Asia Performance Art Symposium หรือ "การสัมมนาศิลปะสื่อแสดงสดแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้" ซึ่งจัดขึ้นที่หอศิลป์ Queen Gallery เมื่อช่วงกลางเดือนที่ผ่านมก อาจจะเป็นความพยายามอย่างหนึ่งของการค้นหาความหมายบางอย่างที่ซุกซ่อนอยู่กับงานอย่างนี้ ควบไปกับการจัดงานเอเชียโทเปียครั้งที่ ๗ ที่เชิญเหล่าศิลปินในย่าน

"ฉันไม่ใช่ศิลปิน ฉันคืองานศิลปะ" Chaw Ei Thien จากท่ามา พูดซ้ำแต่คำนี้ พร้อมกับคิดข่าวสารการเมืองจากตัวเธอให้กับผู้ชมทั่วไป ก่อนถูกจับยึดใส่ถ่วงเก็บไป เสมือนหนึ่งการวิพากษ์วิจารณ์นั้น เธอไม่มีสิทธิ์มีอย่างแท้จริง

วิซุเจอร์ ดั่งใหญ่บลูย์ ลงทุนให้คนร่วมตัดผมทั้งและโกนคิ้วทั้งสอง พร้อมกับเพลงซึ้งๆช้าและซึ้งหวาน กล่าวลาวเรื่องราวเก่า...ที่จดคิดที่หวานขึ้นไว้เบื้องหลัง

Hong O Bong จากเกาหลี ปาดป้ายเรื่อง Aids Danger บนบอลูนยักษ์ที่คล้ายดูงยางเพื่อเข้าถึงอินครายและกระปองกันจากโลกเอดส์ ได้อย่างมีอารมณ์ซัดและหวาดเสียวไปในเวลาเดียวกัน

คิดและการสื่อสารแสดงออกมาจากรุ่นต่อรุ่น ขยายขอบเขตของมันเองจากจุดแรก กว้างออกสู่พื้นที่อื่นๆ มากมาย

บางคนอาจจะมองว่ามันไม่ได้ดังโต่งหรือเป็นที่นิยมชมชอบของคนทั่วไปเหมือนผลงานประเภทอื่น แต่ถ้ามองย้อนเข้าไปในโลกของศิลปะแล้ว มันก็เป็นเช่นนั้นเลย ศิลปินที่โด่งดังระดับโลกหลายคนทั้งในอดีตและปัจจุบัน ได้ใช้เรื่องราวของตัวเองและคนอื่นๆ แสดง

ขึ้นมาเล่าแดงงาขึ้นที่สวนสันติชัยปราการ ในช่วงเวลาเดียวกัน เหมือนการจัดงานในเวทีคู่ขนานร่วมกันครั้งแรกในประเทศแถบนี้ก็ว่าได้

มีประเด็นหลายอย่างที่ถูกรั้งคำถามขึ้นบนเวที จากตัวศิลปินเอง นักวิจารณ์ระดับแถวหน้าของไทยและสิงคโปร์ ศิลปินอาจารย์สอนศิลปะจากมาเลเซีย และจากผู้ใช้ร่วมสัมมนาทั่วไป ซึ่งไม่ได้เฉพาะเจาะจงไปแค่งานศิลปะเท่านั้น แต่ก็ได้อุทกขยายกว้างไปถึงเรื่อง

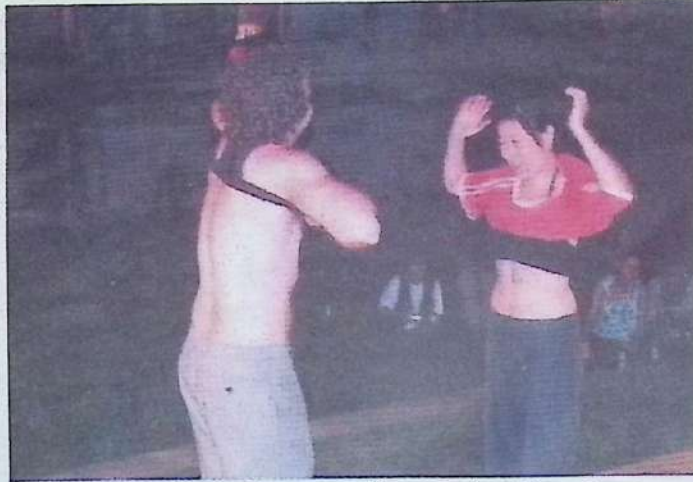
ที่ ๕๒ ฉบับที่ ๒๑ วันศุกร์ที่ ๑ - วันพฤหัสบดี ๙ ธันวาคม ๒๕๔๘.

ราวที่เกิดขึ้นในสังคมโลก เรื่องสงครามการรบ สงครามทางเศรษฐกิจ การเหยียดผิว เพศสภาพ สตรีนิยม มากมาย...เพราะแท้จริงแล้วประเด็นต่างๆ ล้วนเชื่อมโยงกัน

จุดหนึ่งที่สำคัญในเวลาที่สัมมนา คือทำไมหัวข้อของงานของศิลปินในย่านนี้ อย่างฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และไทยเราเอง มักจะเน้นไปที่การประท้วง การต่อต้านสงคราม ทั้งที่เกิดขึ้นในบ้านเมืองตัวเอง และในประเทศอื่นๆ ของโลก ผลกระทบส่วนมากมักจะแสดงออกถึงความรุนแรง ไม่มีมนวลงดงามเท่าไรเลย

ซึ่งนั่นก็จริง เพราะถ้าเรามองย้อนไปถึงการต่อสู้ภาคประชาชนกับอำนาจรัฐในอดีตที่เกิดขึ้น ทั้งในฟิลิปปินส์เมื่อทศวรรษที่ผ่านมา การโค่นล้มต่อต้านประธานาธิบดี ซูฮาร์โต การต่อต้านสงครามในอิรักที่สวนลุมพินี หรือแม้กระทั่งในเวทีประท้วงของกลุ่มคนผู้เดือดร้อนที่หน้ารัฐสภาของไทยเรา

ผลงานแสดงของศิลปินประเภทนี้ก็แทรกเป็นหน่วยหนึ่งของการประท้วง การต่อต้าน เพราะว่าศิลปินไม่อาจจะเพิกเฉยต่อสิ่งที่กำลังเกิดขึ้น ความเลวร้ายที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้สร้างความเดือดร้อนกับใครคนใดกลุ่มใดเท่านั้น เพราะถ้าหายนะมีขึ้นก็มักจะมาถึงตัวเราเหมือนกัน คงไม่เป็นเรื่องดีที่เราจะหลบ

Lynn Charlotte Lu จากสิงคโปร์ กำลังถอดเสื้อผ้าแลกเปลี่ยนกับผู้ชาย คล้ายการละเล่นสถานภาพทางเพศ และยืนยันกับเพศสภาพที่แปรเปลี่ยนไป-มา

ซ่อนเสพสุขด้วยยีนดีว่าอะไรไม่ใช่ในนามของศิลปินเท่านั้นเอง

Chaw Ei Thein ศิลปินสาวจากพม่า ได้นำเสนองานของเธอที่เข้าร่วมกับ Htien Lin ศิลปินชายที่เคยติดคุกอยู่ ๖ ปีครึ่ง แล้วเพิ่งได้รับการปล่อยตัวออกมา เป็นที่รู้กันอยู่ว่ารัฐบาลเผด็จการทหารของพม่า จำกัดและลิดรอนสิทธิในการแสดงออกและวิพากษ์

วิจารณ์ของประชาชนมากแค่ไหน ยิ่งในที่สาธารณะด้วยแล้วยิ่งเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เลย

Htien เดินเร่ขายรูปเขียนที่เขาวาดในย่านตลาดที่มีผู้คนแจกกลางกรุงอย่างกุ่ม ส่วนเธอขายของเล็กๆ น้อยเหมือนแม่ค้าพ่อค้าทั่วไป ซึ่งก็มีคนมาถามซื้อของมากมาย แต่สิ่งที่เขาและเธอทั้งสองเรียกร่องแลกเปลี่ยนคือ

เงินรุ่นเก่าที่รัฐบาลสั่งยกเลิกใช้ไปแล้ว ซึ่งหาไม่ได้ในท้องตลาดขณะนี้ มันก็เหมือนกับว่าพวกเขาเรียกร่องหาในสิ่งที่ไม่ได้อยู่ในปัจจุบัน มันหายไปเพราะคำสั่งของรัฐบาล ที่สุดท้ายสองก็ถูกตำรวจจับไปขังเพื่อสอบสวนอยู่ถึง ๕ วัน นับเป็นประสบการณ์ที่เลวร้าย และมันก็เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง-บนพื้นที่จริงโดยแท้

เธอพูดด้วยอารมณ์เข้มข้น เมื่อนึกไปถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับเธอ เพราะสิ่งนั้นเธอไม่มีสิทธิที่จะพูด จะกระทำได้มากกว่าในพื้นที่อื่นๆ แต่ก็ไม่สามารถจะเป็นหน้าหน้าหรือหยุดคิดถึงมันได้ นั่นก็คือสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกของผู้คน อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์จะพึงมีได้

มองย้อนกลับมาถึงผู้ที่มีสิทธิในการแสดงออกที่บ้านเราบ้าง เราอาจจะมีเสรีภาพจนลืมนึกถึงความทุกข์ยากและความพิกลพิการที่มีอยู่ในสังคม ปัญหาความไม่เท่าเทียมและการกดขี่ยังไม่หมดไป การกักสิทธิ์หรือวางตัวตนสูงส่งของผู้บริหาร ไม่ต้องการให้ผู้อื่นวิพากษ์วิจารณ์ต่างๆ นานา เราอาจจะลืมนึกว่า มันยังมีอยู่ในสังคมบ้านเรา เราถูกบ่อนด้วยสิ่งฟุ้งเฟ้อมากมาย เสพสุขจนหลงลืมความทุกข์ยากของคนอื่น

แล้วเราก็มองไม่เห็นพวกเขาในที่สุด... เช่นนั้นหรือ ■

ราชดำเินน แกลเลอรี่

แอบ-อาย

ในวงหน้ากระจ่างใส-รอยยิ้มแฝงไว้
ลึกในแววดาคำประกาย ไร่เคียงสาแอบอยู่
แม้คำพูดน้อยไม่เอ่ยเล่นล้อ
สายลมแกว่งเปลเรือนผมเจ้า-ไกวไปมา
เย็นไหว
ขอลาไปบนจินตนาการ
บริสุทธิ์

ศิลปิน : รัชติ ไทรเทพ
ชื่อภาพ : แอบ-อาย
เทคนิค : ภาพถ่าย
คำ : แคนถันพมา